

Erityisavustus kunnille harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen

Hakija

Y-tunnus

0149669-3

Lahden kaupunki

Sijaintikunta

Lahti

Hakemuksen käsittelevä AVI

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)

Yhteystiedot

Postiosoite**Lähiosoite tai PL**

Kirkkokatu 21 E

Postinumero

15140

Postitoimipaikka

LAHTI

Maksuyhteys

Tilinumero (IBAN)

[REDACTED]

Pankin tunnistetieto (BIC)

[REDACTED]

Hankkeen tiedot

Hankkeen nimi

Harrastamisen Lahden malli 2024-2025

Tiivistetty kuvaus hankkeesta

Harrastamisen Lahden mallin tavoitteena on edistää lasten ja nuorten harrastamismahdollisuuksia siten, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus itseään kiinnostavaan harrastukseen. Harrastusmahdollisuuksista viestitään monipuolisesti ja yhteistyötä kehitetään eri tahojen välillä. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen viestintä saattaa yhteen toiminnan järjestäjät ja harrastustoiminnan ulkopuolelle jääneet lapset ja nuoret. Mukana harrastamisen Lahden mallissa on 25 koulua. Koulujen toimipisteitä on yhteensä 28. Harrastustoimintaa toteuttavat mm. harrastustoiminnan ohjaajat, seurat ja järjestöt, nuoriso-, kirjasto- ja museopalvelut ja Wellamo-opisto.

Tieto harrastusmahdollisuuksista kerätään kootusti Harrastelahti.fi-sivustolle.

Ohjausryhmä

Virkanimike Nuorisotoimenjohtaja	Organisaatio Lahden nuorisopalvelut
Virkanimike Liikuntatoimenjohtaja	Organisaatio Lahden liikuntapalvelut
Virkanimike Opetus- ja kasvatusjohtaja	Organisaatio Sivistyksen palvelualue
Virkanimike Kulttuuriasianpäällikkö	Organisaatio Lahden kulttuuripalvelut
Virkanimike Sivistysjohtaja	Organisaatio Sivistyksen palvelualue
Virkanimike Hankekoordinaattori	Organisaatio Lahden nuorisopalvelut

Toteutus

Toteuttaja

Toteutusalue

Lahti

Tavoitteet

1. Lasten ja nuorten toiveiden mukaisten harrastamismahdollisuuksien edistäminen siten, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus itseään kiinnostavaan harrastukseen. Harrastustoiminta on maksutonta, laadukasta, monipuolista, innostavaa ja saavutettavampaa.
2. Perheet, lapset ja nuoret ovat tietoisia oman alueensa harrastusmahdollisuuksista. Harrastuksista viestitään monipuolisesti eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Toimintasuunnitelma

Harrastamisen Lahden mallin tavoitteena on tarjota jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus vähintään yhteen itseään kiinnostavaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä. Tavoitteena on, että lapset, nuoret ja perheet ovat tietoisia alueen harrastusmahdollisuuksista sekä osaavat etsiä tietoa maksuttomista harrastusmahdollisuuksista. Harrastusmahdollisuuksista ja harrastamisen merkityksellisyydestä viestitään monipuolisesti eri viestintäkanavia hyödyntäen. Tieto harrastustarjonnasta kootaan yhteen paikkaan helposti löydettäväksi harrastelahti.fi -sivustolle.

Lahden mallissa on mukana 25 koulua, kaikki Lahden peruskoulut, yksityiskoulut mukaan lukien. Toimintaa toteutetaan 1.–9.-luokkalaisten harrastustoimintaa suunnitellaan keväällä 2023 järjestetyn lasten ja nuorten toiveiden kuulemisen pohjalta. Harrastustoiminta on koko lukuvuoden kestävä ja sitä järjestetään ennen ja jälkeen koulupäivän. Harrastustoimintaa järjestetään pääsääntöisesti koulujen tiloissa tai koulua lähellä olevissa tiloissa ja harrastuspaikoissa. Koulujen lähellä sijaitsevia harrastuspaikkoja ja tiloja, kuten keilahalliratoja, biljardisaleja varataan nuorten omaehtoisen harrastamisen tukemiseksi. Ainoastaan Kanervikon sairaalakoulun oppilaille ei toteuteta ohjattua harrastustoimintaa. Asiasta on keskusteltu rehtorin kanssa ja päätetty yhteisymmärryksessä, että toiminnan järjestäminen on liian haastavaa koululla. Osalle Kanervikon koulun oppilaista toteutetaan etsivän harrastustoiminnan keinoin henkilökohtainen harrastusohjaus, jossa harrastustoiminnan ohjaaja kartoittaa yksilöllisesti oppilaan harrastuneisuutta ja edistää harrastusmahdollisuuksia vapaa-ajalla.

Harrastustoimintaa toteutetaan lasten ja nuorten harrastustoiveiden pohjalta. Lasten ja nuorten harrastustoiveiden kuuleminen toteutettiin kaikille 1.-9.-luokkalaisten koulukohtaisesti kevään 2023 aikana. Kuulemiseen vastasi yhteensä 8148 oppilasta (Peruskoululaisia on keskimäärin 10 400). Harrastustoiminta suunnitellaan koulukohtaisesti, huomioiden myös eri vuosiluokkien toiveet.

Ostopalveluryhmät toteuttavat toimintaa pääsääntöisesti alakouluissa. Ostopalveluryhmien toteuttajina toimivat paikalliset seurakunnat, yhdistykset ja järjestöt. Harrastustoiminnan ohjaajat järjestävät harrastusryhmiä 4.–9.-luokkalaisten harrastustoimintaa varten. Muita toiminnan järjestäjiä ala- ja yläkouluissa ovat nuorisotoimi, kirjasto- ja museopalvelut.

Etsivää harrastustoimintaa tekevät harrastustoiminnan ohjaajat sekä koulun muu henkilökunta päivittäin koulupäivän aikana. Tavoitteena on ohjata vähän harrastavat sekä harrastamattomat lapset ja nuoret harrastuksen pariin.

Harrastamisen Lahden mallissa kootaan yhteen hyviä toimintatapoja ja suunnitellaan, kehitetään ja toteutetaan harrastustoimintaa yhdessä eri toimijoiden kanssa. Lahden kaupunki järjestää harrastusten järjestäjille eri tilaisuuksia, joissa lisätään yhteistä ymmärrystä, luodaan tilaisuuksia keskustelulle, ideoinnille ja vaikuttamiselle. Tilaisuuksissa luodaan toimintatapoja yhteisen tavoitteen, eli lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja harrastamisen edistämiseksi. Kevään aikana järjestetään tilaisuudet mm. liittyen harrastamisen Suomen mallin tulevan lukuvuoden suunnitelman etenemiseen sekä harrastusviikon toteuttamiseen Lahdessa. Tarkoituksena on myös vakiinnuttaa toimintatapoja, jotka tukevat kaikkia kunnan harrastuskentän toimijoita ja saattavat paikallista harrastusosaamista alueen käyttöön. Harrastusten järjestäjiä tiedotetaan kuukausittain lähtevällä harrastustoiminnan uutiskirjeellä.

Lapset ja nuoret ovat osallisena harrastustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Ohjaajien osaamista ja ammattitaitoa vahvistetaan koulutuksilla sekä työpajoilla, joissa ohjaajat pääsevät jakamaan ajankohtaista tietoa ja tilanteita ohjauksista. Ohjaajat osallistuvat aktiivisesti lapsia ja nuoria harrastusryhmien toiminnan aikana sekä tulevien kertojen suunnittelussa. Omaehtoista harrastamista tuetaan avoimilla harrastusvuoroilla, joissa osallistujat pääsevät itse suunnittelemaan ja toteuttamaan mielekästä toimintaa.

Harrastustoiminnan koordinointimalli

Hankekoordinaattori vastaa harrastamisen Suomen mallin avustuksen käytöstä, raportoinnista, tiedottamisesta -ja viestinnästä. Hankkeen toiminnan- ja harrastustoiminnan kehittyminen avustuksen kriteereiden ja tavoitteiden mukaisesti on hankekoordinaattorin vastuulla. Harrastamisen Lahden mallin kokonaisuutta tehdään tiiviisti tiiminä, johon osallistuu alueen harrastustoiminnan ohjaajat, hankekoordinaattori sekä kaupungin harrastuskoordinaattori. Hankekoordinaattori vastaa tiimin työpanoksen suuntautumisesta hankkeen tavoitteiden mukaisesti.

Hankekoordinaattori tekee yhteistyötä Lahden kaupungin harrastuskoordinaattorin kanssa, jotta päällekkäinen toiminta vältetään ja pystytään toteuttamaan monipuolista toimintaa mahdollisimman monelle eri kohderyhmälle. Tarjolle tuleva toiminta rakentuu muiden käynnissä olevien hankkeiden kanssa yhteistyössä olemassa olevat resurssit huomioiden. Lahden kaupungin harrastuskoordinaattori vastaa Lahden kaupungin strategian mukaisesta toiminnasta ja muista harrastamiseen liittyvistä hankkeista, kuten lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan hankkeesta ja harrastamisen Suomen mallin kehittämishankkeesta. Tässä hankkeessa kaupungin harrastuskoordinaattorin vastuulla on seurata, että Lahden kaupungin strategiset tavoitteet toteutuvat Harrastamisen Lahden malliin kuuluvassa harrastustoiminnassa.

Alueen harrastustoiminnan ohjaajat ja koulujen kerhoyhdyshenkilöt toimivat yhteyshenkilöinä kouluilla. Kerhoyhdyshenkilöiden ja alueen harrastustoiminnan ohjaajien kautta toiminnasta tiedotetaan lapsia ja nuoria sekä huoltajia. Alueen harrastustoiminnan ohjaajat osallistuvat yhdessä hankekoordinaattorin kanssa oman alueensa harrastussuunnitelman työstöön. Harrastustoiminnan ohjaajien työpanosta suunnataan edellisen hankevuoden tapaan harrastusryhmien ohjaamiseen ennen ja jälkeen koulupäivän lisäämällä ryhmien ohjaamista yläkoulujen lisäksi alakoulujen oppilaille. Lisäksi jatketaan hankkeen työtehtäviin sisällytettyä 10 % koordinoitua työtä paikallisten alueiden erityispiirteiden huomioimiseksi sekä toiminnan tavoitettavuuden ja viestinnän tehostamiseksi. Alueen ohjaajat toimivat alueen vastinparina koulujen kerhoyhdyshenkilöille ja paikallisille harrastustoimijoille.

Arviointi, seuranta ja vaikuttavuus

Tietoa vaikuttavuudesta kerätään eri tiedonkeruumenetelmin ja kyselyillä. Toimintaa arvioidaan jatkuvasti palautteen perusteella.

Tavoite 1: jokaiselle lapsella ja nuorella on mahdollisuus itseään kiinnostavaan harrastukseen

Hankkeen osallistujatiedoista kerättävä tieto:

- Koulupäivän yhteydessä toteutettavaan harrastustoimintaan osallistuvien määrän ja osallistumisasteen seuranta lukuvuosittain.
  - Kaikki ryhmät koko lukuvuonna 1.-9.-lk.
  - Alakouluikäiset ja yläkouluikäiset harrastusryhmiin osallistuneet.
  - Ohjaustunnit.
  - Harrastamisen Lahden mallin harrastus on lapsen/nuoren ainut ohjattu harrastus.
- Etsivän harrastustoiminnan vaikuttavuus:
- 7.-luokkalaisten henkilökohtaiseen harrastusohjaukseen osallistuneet ja harrastuksiin ohjattujen nuorten määrän seuranta.
  - Muut etsivän harrastustoiminnan kautta harrastuksiin ohjatut lapset ja nuoret.

Harrastamisen esteiden väheneminen ja erityisryhmät:

- Ilman harrastusta olevien lasten ja nuorten kartoitus, sekä harrastamisen esteiden kartoittamien.
- Kulttuuritulkkien kautta tulevien harrastustoimintaan ilmoittautumisten määrän seuranta
- Vaativan erityisen tuen oppilaiden harrastamisen seuranta ja maahanmuuttajien valmistavan opetuksen luokilta harrastustoimintaan osallistuvien seuranta.

Tavoite 2: Perheet, lapset ja nuoret ovat tietoisia oman alueensa harrastusmahdollisuuksista

- Harrastustoiminnan ohjaajat toteuttavat kyselyn harrastusryhmille, jolla seurataan, mistä osallistujat ovat saaneet tiedon harrastustoiminnasta. Lisäksi kyselyssä kartoitetaan monipuolisesti asiakastyytyvyyteen, harrastustoiminnan sisältöön, turvallisuuteen ja ohjaajan toimintaan liittyviä tekijöitä.
- Harrastelahti.fi-sivuston käyttöastetta.
- Lukumäärä, kuinka monen yläkoulun oppilaiden Wilman lukujärjestyksissä harrastustoiminta näkyvissä
- Tietää asuinalueen harrastusmahdollisuuksista. Kouluterveyskyselyiden tulokset

Ohjausryhmän tehtävänä on seurata hankkeen etenemistä, varmistaa tarvittavat resurssit ja tarvittaessa tukea hankekoordinaattoria erilaisissa toimeenpantavissa tehtävissä/päätöksissä.

Thinking Portfolion eli projektisalkun avulla ja johdon katselmuksissa Lahden kaupunki seuraa hankkeen toteutumista ja tuloksia.

Yhteistyötahot

Muut yhteistyötahot

Paikalliset seurakunnat, järjestöt, yhdistykset, oppilaitokset, kaupungin nuorisoyhteisöt, liikunta-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut, Wellamo-opisto ja perusopetus.

Kustannusarvio ja rahoitus

Haettava summa (€)

390000,00

Avustuksen suunniteltu käyttöaika

01.08.2024 - 31.07.2025

Palkattavien koordinaattorien määrä henkilötyövuosina

1,9

Arvio ohjaustuntien kokonaismäärästä avustuksen käyttöaikana (tunteina)

7800

Kuinka monta koko lukuvuoden kestävästä kerhoavustuksella aiotaan järjestää?

240

Kustannusarvio

Kustannus	Summa (€)	%-osuus	Erittely
Koordinaattorin palkka-, palkkio- ja/tai matkakustannukset	73500,00	13%	Hankekoordinaattorin, kaupungin harrastuskoordinaattorin ja harrastustoiminnan ohjaajien koordinaatio ja henkilösivukulut
Ohjaajien palkka-, palkkio- ja/tai matkakustannukset	224180,00	40%	Harrastustoiminnan ohjaajien palkka- ja henkilösivukulut. Harrastusryhmien ohjaajien matkakustannukset 3,5k.
Kuljetuskustannukset harrastuspaikoille			
Materiaali- ja välinekustannukset	19500,00	4%	Harrastusryhmien materiaalikulut
Tilakustannukset	10000,00	2%	Harrastuspaikkojen tilavuokrat kuten keilahallit, biljardisalit ym.
Muut kustannukset	230000,00	41%	Ostopalveluryhmät 210k ja välipalakustannukset 10k
Yhteensä (€)	557180,00		

Rahoitus

Rahoituslähde	Summa (€)	Erittely
Valtionavustus (haettava summa)	390000,00	
Kunnan rahoitus/kuntien omarahoitus	167180,00	
Yksityinen omarahoitus		
Muu julkinen rahoitus ja avustukset		
Toiminnasta saatavat tulot		
Muu rahoitus		
Yhteensä (€)	557180,00	

Valtionavustuksen osuus kokonaisrahoituksesta

70,00 %

Tarkemmat tiedot rahoituksesta

Toiminta sijoittuu lähtökohtaisesti maksuttomiin koulujen, liikunta-, nuoriso- ja kirjastopalveluiden olemassa oleviin tiloihin. Hakemukseen on laskettu koulujen läheisyydessä sijaitsevien harrastustilojen, kuten keilahalliratojen, biljardisalien kustannuksia omaehtoisen harrastamisen edistämiseksi.

Välipalaa tarjotaan 1/5 osalle ryhmistä. Välipalat laskettu 1,5e/oppilas kustannuksella

Ostopalveluryhmien tuntihinta 50€

Hankkeeseen osallistuvat koulut

alakoulut

12

yläkoulut

2

yhtenäiskoulut

11

yhteensä

25

Hankkeeseen osallistuvien koulujen oppilasmäärä yhteensä (alakouluikäiset, yläkouluikäiset)

alakouluikäiset

7100

yläkouluikäiset

3300

yhteensä

10400

Arvio kuinka monta prosenttia kohdejoukosta osallistuu HSM-kerhoihin vähintään kerran viikossa

30

Mikä on HSM-kerhotarjontanne maksimi osallistujamäärä viikossa?

3600

Onko kyseessä jatkohanke?

Kyllä

Kuinka monta viikottaista HSM-kerhoa toimii aktiivisesti meneillään olevalla harrastelukukaudella?

145

Miten nykyistä toimintaa on tarkoitus kehittää seuraavalle avustuskaudelle (ml. lapsilta ja nuorilta saatu palaute)?

Harrastamisen Lahden mallin toimintaa kehitetään lasten ja nuorten toiveiden sekä palautteen keruun pohjalta. Hankekoordinaattori kiertää myös harrastuskauden aikana aktiivisesti seuraamassa ryhmien toimintaa. Harrastustoimintaan ja ohjaajien toiminnasta saatu palaute on ollut hyvää. Palautteen ja havaintojen perusteella tulevalla hankekaudella panostetaan lisää ostopalveluryhmien ohjaajien osaamisen tukemiseen. Harrastusten ohjaajille järjestetään Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun kanssa yhteistyössä toteutettava ohjaajakoulutus, joka toteutetaan ennen harrastustoiminnan käynnistymistä kouluilla. Koulutuksen sisältö painottuu ryhmän hallintataitoihin ja kuinka harrastukseen luodaan motivoiva osallistujalähtöinen harrastusympäristö. Lisäksi ohjaajille järjestetään kauden aikana, kun lapsi haastaa työpaja, jossa jaetaan kokemuksia ja vinkkejä ohjaukseen.

Harrastamisen Lahden mallin kehittämishankkeessa (30.9.2024 asti) koulutetaan ohjaajien valmiutta ohjata erityisryhmiä. Samalla koostetaan harrastusten järjestäjien "toimijapankkia", jotka pystyvät ohjaamaan harrastusryhmiä saavutettavammin Harrastamisen Lahden mallin toiminnassa. Lisäksi kehittämishankkeessa kartoitetaan, millaisilla toimenpiteillä saavutettavuutta harrastustoiminnassa voidaan lisätä, esimerkiksi milloin harrastusryhmiin on tarve lisätä ohjaajaresurssia. Tietoa tullaan hyödyntämään erityisen tuen ja vaativan erityisen tuen harrastustoimintaa suunniteltaessa. Hankekauden aikana varaudutaan palkkaamaan ryhmiiin apuohjaajia saavutettavamman harrastustoiminnan toteutuksen takaamiseksi. Harrastelahti.fi sivustolle on lisätty hakuetoja, jotta huoltajat voivat etsiä harrastamisen Lahden mallin ryhmiä, jotka ovat saavutettavampia.

Saavutettavuutta maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten harrastamisen edistämiseksi kehitetään. Yhteistyötä kulttuuritulkkien kanssa jatketaan. Kaupungin asiakaspalvelupisteen kanssa aloitetaan yhteistyö. Asiakaspalvelupisteellä sijaitsee maahanmuuttajille suunnattu asiakaspalvelupiste, jota hyödynnetään maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten harrastuksiin ilmoittautumisessa.

Kuvaus harrastusten järjestäjien valinnasta sekä yhteistyöstä kunnan ja harrastusten järjestäjien välillä

Harrastamisen Lahden mallin harrastusten järjestäjäksi haetaan mukaan osallistumalla kilpailutukseen kevään 2024 aikana. Tarjoukset ja osallistumishakemukset tehdään sähköisesti. Kilpailutuksessa harrastuksen järjestäjä ilmoittaa, minkälaista harrastustoimintaa pystyisi tarjoamaan ja pystyykö toimija järjestämään toimintaa erityisryhmille. Kilpailutuksessa tavoitteena on tuoda jo etukäteen tieto sisällöstä, mitä lapset ja nuoret ovat toivoneet. Kilpailutukseen osallistuminen ei automaattisesti tarkoita valituksi tulemistä harrastusten järjestäjäksi, sillä harrastusten järjestäjät valitaan lasten ja nuorten harrastustoiveiden pohjalta. Lisäksi kilpailutusvaiheessa on tarkoitus painottaa, että harrastuksen järjestäjän valinnassa ohjaajien ammattitaito on yksi valintaperusteista. Toivomme ohjaajilta soveltuvaa koulutustaustaa, pedagogista osaamista, kokemusta ohjaustyöstä sekä ohjattavaan harrastukseen liittyvää osaamista.

Hankekoordinaattori luo puitteet ja edellytykset toimivalle yhteistyölle harrastusten järjestäjien kanssa. Yhteistyöstä ja sovituista tehtävistä sovitaan jokaisen toimijan kanssa erikseen. Harrastusten järjestäjien kanssa käydään toiminnan järjestämiseen, turvallisuuteen sekä vastuisiin liittyvät asiat tarkasti läpi ja toiminnasta tehdään kirjallinen sopimus. Hankekoordinaattorin tehtävänä on tiedottaa ja viestiä säännöllisesti toiminnan kannalta oleellisista asioista harrastusten järjestäjiä, kouluja sekä huoltajia. Harrastustoiminnassa koulun kulumattomat välineet ovat käytettävissä, muista materiaaleista ja hankinnoista koordinaattori sopii harrastusten järjestäjien kanssa.

Hankekoordinaattorin tehtävät:

- Viestintä harrastusten järjestäjille toimintatavoista; viestintä toimintaan mukaan pääsemiseksi, viestintä harrastusryhmistä ja toimintatavoista kouluilla, ohjaajien perehdytys kouluilla toimimiseen, turvallisuus- ja muut toiminnan järjestämiseen liittyvät asiat.
- Viestintä koulujen rehtoreille ja kerhoyhdyshenkilöille harrastustoimintaan liittyvistä asioista. Koulun henkilökunta auttaa harrastusten järjestäjiä tila-, väline- ja muissa käytännön asioissa.
- Harrastusryhmien markkinointi- ja tiedottaminen; Wilma tiedotteiden laatiminen ja välittäminen koulujen kerhoyhdyshenkilöille sekä alueen harrastustoiminnan ohjaajille. Tiedotteiden tekeminen kunnan nettisivuille.
- Koulukohtaisen harrastussuunnitelman laatiminen lasten ja nuorten toiveiden pohjalta.
- Harrastusryhmien ilmoitusten luominen ja ylläpito harrastelahti.fi-sivustolla.

- Harrastuksiin ilmoittautumisten, varasijailmoittautumisten ja peruuntumisen vastaanottaminen. Ryhmien täydentäminen vuoden aikana uusien ilmoittautumisten ja lopettaneiden osallistujien myötä.
- Harrastusryhmien sähköisten läsnäolopäiväkirjojen luominen, päivittäminen ja jakaminen harrastusten järjestäjille ja koulun kerhoyhdyshenkilöille.
- Yhteyshenkilönä toiminnan aikana eri tilanteissa; tapaturmatilanteet, ryhmien löytäminen, ryhmäkerran peruuntuminen ja muut tilanteet. Koordinaattori on tavoitettavissa sekä tietoinen ryhmien kohtaamispaikoista, koordinaattorilla on huoltajien, ohjaajien, kerhoyhdyshenkilöiden sekä harrastusten järjestäjien yhteystiedot.
- Vakuutusilmoitusten tekeminen tapaturmissa.
- Sopimusten laatiminen ja toimittaminen sekä raportoinnista ohjeistaminen harrastusten järjestäjälle
- Koulukyvyttöimpien koulukyvyttöimien järjestäminen yhdessä koulun koulukyvyttöimivastaavien kanssa.
- Palautteen kerääminen järjestetystä harrastustoiminnasta ja toimintatavoista

Harrastusten järjestäjien tehtävät:

- Vastaavat harrastustoiminnan pääasiallisesta sisällöstä ja sen suunnittelusta ja toteutuksesta.
- Tervetulo- ja kiitosviestin lähettäminen toiminnan käynnistyessä ja loppuessa osallistujien huoltajille.
- Ryhmäkerran peruuntuessa viestiminen osallistujille, hankekoordinaattorille ja kerhoyhdyshenkilölle. Harrastusten järjestäjän tulee ensisijaisesti järjestää sijainen harrastusohjaajan estyessä ohjaamaan ryhmää.
- Tapaturmatilanteista viestiminen osallistujan huoltajalle, hankekoordinaattorille ja kerhoyhdyshenkilölle.
- Ilmoittautumisten vastaanottaminen paikan päällä, mikäli ryhmässä on tilaa. Toimija ilmoittaa asiasta hankekoordinaattorille ja lisää samalla sähköiseen läsnäolopäiväkirjaan osallistujan etu- ja sukunimen sekä huoltajan puhelinnumeron. Hankekoordinaattori varmistaa huoltajalta, että osallistuminen sopii huoltajalle. Osallistujien peruutuksista ilmoitetaan myös hankekoordinaattorille.
- Täyttävät sähköistä läsnäolopäiväkirjaa, raportoivat ja laskuttavat toteutetusta toiminnasta. Raportissa eritellään koulu(t), joissa toimintaa on toteutettu, toteutunut toiminta ja toiminta-ajanjakso sekä osallistujien nimi- ja luokkatiedot tietosuoja-asiat huomioiden.

Koulukohtaiset suunnitelmat harrastustoiminnan järjestämisestä

Vuosiluokkien 1–9 harrastustoiveiden kuuleminen toteutettiin Lahden jokaisella koululla keväällä 2023.

Koulukohtaiset harrastustoiveet ovat nähtävillä hakemuksen liitteestä: "Harrastustoiveiden tulokset 1.–9.-lk. kevät 2023". Harrastussuunnitelma lukuvuodelle 2024–2025 tehdään koulukohtaisesti harrastustoiveiden kuulemisen pohjalta. Harrastusten järjestäjät kartoitetaan kilpailutuksen avulla. Kilpailutuksessa tiedotetaan minkälaista harrastustoimintaa lapset ja nuoret ovat toivoneet. Kilpailutus järjestetään kevään aikana. Harrastussuunnitelma tarkentuu toukokuun aikana, kun harrastusten järjestäjien kanssa sovitaan kouluilla järjestettävistä harrastusryhmistä.

Harrastussuunnitelmassa huomioidaan harrastusten järjestäjien ohjaajien ammattitaito ja eri alueiden paikalliset harrastusten järjestäjät, ohittamatta harrastustoiveita. Koulukohtainen harrastussuunnitelma tarkentuu koulujen rehtorien, kerhoyhdyshenkilöiden, harrastustoiminnan ohjaajien ja harrastusten järjestäjien kanssa yhteistyössä rullaavasti kevään 2024 aikana.

Harrastussuunnitelman työstössä hyödynnetään harrastuspalkkia. Harrastuspalkkia toteutetaan kaikissa Lahden kouluissa tiistaisin klo 14–16. Palkki on koulujen kanssa sovittu kahden tunnin yhtäjaksoinen aika välittömästi koulupäivän jälkeen, jonka aikana oppilaat pääsevät osallistumaan harrastustoimintaan. Palkin aikana koulujen tilat ja välineet ovat harrastustoiminnan käytössä. Palkki mahdollistaa myös koulukyvyttöimpien osallistumisen harrastustoimintaan. Myös harrastustoimijoiden toive toteuttaa toimintaa vähintään kaksi tuntia yhtäjaksoisesti pystytään mahdollistamaan harrastuspalkin avulla. Mahdollisuuksien mukaan toimintaa toteutetaan myös muina sopivina aikoina.

Harrastamisen Lahden mallin harrastustoiminta on säännöllistä, viikoittaista ja koko lukuvuoden kestävä. Osa toiminnasta on avointa, eikä vaadi etukäteen ilmoittautumista. Osaan toimintaan ilmoitaudutaan etukäteen.

Alakouluissa toimintaa toteuttaa pääsääntöisesti ostopalveluryhmät eli yhdistykset, seurakunnat ja järjestöt. Liikuntaharrastusmahdollisuuksien tarjoamisessa hyödynnetään lahtelaisten liikuntaseurojen, -yhdistysten ja -järjestöjen monipuolista osaamista kaupungin omien toimijoiden lisäksi. Kulttuuri- ja taideyhdistyksistä löytyy ohjaajia valo-, video- ja kuvataiteeseen, animaatioon, kuvitukseen ja elokuvaan liittyvään toimintaan. Lisäksi osaamista löytyy muun muassa tieteen, kokkailuun, monitoimiryhmiin ja teatteriin.

Ostopalveluryhmien syyskausi alkaa viikolla 38, joulutauko on viikoilla 51–03 ja kevätkausi toimii viikkojen 4–18 ajan. Yläkoulujen harrastusryhmien suunnitteluun ja ryhmien ohjaamiseen palkataan harrastustoiminnan ohjaajia,

joiden ryhmät voivat alkaa aikaisemmin ja/tai päättyä myöhemmin. Tähän vaikuttavat koulun aikataulut ja osallistujien tarpeet. Ohjaajat toteuttavat kaikilla yläkouluilla ja lähialueen alakouluilla matalankynnyksen avointa harrastustoimintaa ennen ja jälkeen koulupäivän. Harrastustoiminnan ohjaajien toiminta suuntautuu 4.–9.-luokkalaisille sillä harrastustoimintaan osallistuminen on huomattu notkahtavan aikaisempien hankevuosien kokemusten perusteella jo 4.-luokasta lähtien. Harrastustoiminnan ohjaajien ryhmät tavoittavat myös erityisen tuen luokkien sekä maahanmuuttajien valmistavan opetuksen luokkien oppilaita.

Lahden ruotsinkielisen koulun oppilaille toimintaa järjestää toiveiden pohjalta Luckan Lahtis. Luckan Lahtis koordinoi Lahden ruotsinkieliselle väestölle järjestettävää kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa, josta tärkeänä osana on ruotsinkielisen koulun ja päiväkodin lasten ruotsinkielisen vapaa-ajan ja harrastetarjonnan edistäminen ja kehittäminen. Lahden roolia kielisaarekkeena vahvistetaan koulupäivän jälkeisellä Harrastamisen Suomen mallin toiminnalla vuosiluokille 1.–9.-lk. Harrastustoiminnan ohjaaminen tapahtuu ruotsinkielisellä koululla myös ruotsiksi, ohittamatta harrastustoiveita.

Erityisen ja vaativan erityisen tuen luokkien oppilaille toimintaa toteuttaa pääasiassa Lahden Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry.

Hankkeeseen halukkailta harrastustoimijoilta on saatu yhteystiedot ja osaamista löytyy monipuolisiin harrastuksiin. Lista harrastamisen Lahden mallin toimijoista tarkemmin liitteenä: Harrastamisen Lahdenmalli 24–25_toimijoidenkuvaukset.

Miten kunta varmistaa ohjaajien ammattitaidon?

Lahden kaupungin harrastustoiminnan ohjaajat ovat nuoriso-, liikunta- ja taidealan ja samalla ohjauksen ammattilaisia. Ohjaajien pätevyys varmistetaan rekrytoinneissa.

Lahden yhdistykset ovat vakiintuneita toimijoita jo aiemmissa vastaavissa hankkeissa kouluilla toimimisessa. Harrastusten järjestäjien kanssa tehtäviin sopimuksiin lisätään vaatimukseksi ohjaajan ammattitaito sekä vähintään 18 vuoden ikä. Hankekoordinaattori seuraa ja tukee toimijoiden osaamisen kasvua aktiivisesti. Uusia kumppanuuksia solmiessa hankekoordinaattori pitää huolen toimijoiden ja ohjaajien riittävästä ohjeistuksesta. Harrastusten järjestäjien valinnassa ohjaajien ammattitaitoa ja osaamista painotetaan. Kaikille Lahden mallin ohjaajille järjestetään koulutuksellinen perehdytystilaisuus. Samansisältöisiä perehdytystilaisuuksia tullaan järjestämään useampana päivänä ja toteuttamaan mahdollisimman ketterästi. Perehdytyksessä ohjaajien kanssa käydään läpi keskeisimmät ryhmän hallintaan ja ryhmien ohjaamiseen liittyvät turvallisuus- ja laatu-tekijät.

Milloin harrastukset alkavat ja päättyvät?

16.09.2024 - 02.05.2025

Kuvaus kunnan toteuttamasta etsivästä harrastustoiminnasta

Lahden mallissa yhteistyö koulun opiskeluhuollon kanssa toimii luontevasti. Toimivan yhteistyön avulla harrastusta vailla olevia on tavoitettu hyvin ja saatu ohjattua harrastusten pariin aikaisempien hankevuosien aikana. Koulujen alkaessa kouluilla pidetään tarvittaessa kokous, jossa oleelliset henkilöt tulevat toisilleen tutuiksi – harrastustoiminnan ohjaaja, kerhohyödyshenkilö, rehtori, oppilashuollon henkilökunta ja koulunuorisotyöntekijä. Harrastuksiin ohjaaminen helpottuu, kun kaikilla on tieto siitä, kenelle ja missä asioissa lapsen tai nuoren voi ohjata eteenpäin.

Alakoulujen opettajat tuntevat oppilaansa ja heidän tilanteensa hyvin. Hankkeen aikana varmistetaan aktiivinen vuoropuhelu toimijoiden kesken. Harrastamisen Lahden mallin ennaltaehkäisevään toimintaan etsivän harrastustoiminnan osalta panostetaan, jotta harrastaminen jatkuisi alakoulusta yläkouluun.

Yläkouluissa harrastustoiminnan ohjaajalla on valmiuksia ohjata yksilöllisemmin myös erityistä tukea ja rohkaisua tarvitsevia lapsia ja nuoria. Arkisten, mukavien kohtaamisten yhteydessä nuorten kanssa keskustellaan muun muassa harrastustoiveista. Kohtaamistyöllä etsitään aktiivisesti toiminnan ulkopuolella olevia nuoria sekä innostetaan heitä mukaan harrastusryhmiin.

7.-luokkalaisten henkilökohtainen harrastusohjaus on todettu hyväksi tavaksi löytää nuoria, jotka ovat jo jääneet tai jäämässä harrastusten ulkopuolelle. 7.-luokkalaisten henkilökohtainen harrastusohjaus toteutetaan kaikilla kaupungin peruskouluilla sekä myös yksityiskouluilla. Harrastusohjauksella tuetaan nuorta harrastuksen löytämisessä ja annetaan neuvoja harrastuksen aloittamiseen. Yhdessä nuoren kanssa selvitetään nuoren kiinnostuksen kohteita ja sitä, miten ja mistä harrastuksia kannattaa etsiä.

Miten harrastustoiminnasta viestitään lapsille, nuorille ja heidän huoltajillensa?

Harrastamisen Lahden mallin harrastusryhmien viestinnän pääkanavana toimii harrastelahti.fi-sivusto. Harrastelahti.fi-sivusto kokoaa yhteen koko kaupungin harrastustarjonnan lahtelaisille lapsille ja nuorille. Sivustolta löytyy kattavasti Lahden kaupungin, nuorisopalvelujen, kirjaston sekä seurakuntien, eri seurojen, yhdistysten ja järjestöjen harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan tarjonta.

Harrastusryhmien viestintä tehdään mahdollisuuksien mukaan keskitetysti ja samaan aikaan muun käynnistyvän toiminnan kanssa. Tavoitteena on, että huoltajat ja lapset ja nuoret saavat selkeän kokonaiskuvan kouluilla ja alueella järjestettävästä harrastustoiminnasta.

Monikanavaisen viestinnän saavuttamiseksi harrastustoiminnan ohjaajien sosiaalisen median tilien lisäksi harrastuksista viestitään harrastelahti.fi-sivuston sometilillä. Lisäksi hyödynnetään olemassa olevia kanavia, kuten Wilmaa, koulujen infotelevisioita sekä lahti.fi-sivustoa. Toiminnasta ja hankkeen etenemisestä julkaistaan artikkeleita Lahden kaupungin sivustoilla sekä harrastustoiminnan järjestäjille lähtevässä uutiskirjeessä, tasaisin väliajoin. Osassa yläkouluissa harrastukset on saatu näkyviin oppilaiden lukujärjestyksiin.

Harrastustoiminnan saavutettavuuteen vaikuttavat monet eri tekijät. Jo toiminnan viestinnässä huolehditaan siitä, että kynnys osallistua toimintaan olisi mahdollisimman pieni. Tiedot ilmoittautumisista, kokoontumispaikoista ja toiminnan sisällöstä ovat selkeitä ja ajantasaisia. Niin viestinnässä kuin toiminnassakin otetaan huomioon kohderyhmä. Niihin ryhmiin, joissa saavutettavuuden parantamiseksi on tehty jo suunnitteluvaiheessa selkeitä toimenpiteitä, lisätään myös saavutettavampi harrastusmerkki, joka on otettu Lahdessa käyttöön keväällä 2024. Saavutettavuustoimenpiteitä on valmius tehdä myös lukuvuoden aikana.

Ilmoittautumiset harrastustoimintaan toteutetaan mahdollisimman saavutettavasti. Esimerkiksi alueilla, joilla asuu paljon monikulttuurisia perheitä, ilmoittautumisissa auttavat kouluille palkatut kulttuuritulkit koulujen yhteyshenkilöiden lisäksi. Ilmoittautumisissa käytetään joustavasti eri keinoja, jotta etenkin ne, jotka toimintaa eniten tarvitsivat, pääsevät harrastamaan.

Ovatko toimintaan osallistujat vakuutettuja?

Kyllä

Viestitäänkö harrastamisen Suomen mallista kunnan verkkosivuilla?

Kyllä

Verkkosivujen osoite

<https://www.lahti.fi/vapaa-aika/harrastustoiminta/>

Milloin suunniteltua harrastustoimintaa toteutetaan?

Ennen koulupäivää

Koulupäivän jälkeen

Onko hankesuunnitelman pohjaksi kuultu lapsia ja nuoria, ja mitkä olivat kuulemisen keskeiset tulokset?

Kyllä

Hankkeessa mukana olevien koulujen oppilaita kuultiin kunnan omalla koulukohtaisella harrastustoive kyselyllä keväällä 2023. Lasten ja nuorten harrastustoiveiden kuuleminen toteutettiin kaikille 1.-9-luokkalaisten koulukohtaisesti kevään 2023 aikana. Kuulemiseen vastasi yhteensä 8148 oppilasta. (Peruskoululaisia on keskimäärin 10 400) Koulukohtaisessa kyselyssä kysyttiin mihin tai minkä sisältöiseen harrastustoimintaan oppilas osallistuisi mieluiten ja minkä harrastuksen kokeileminen kiinnostaisi. Lisäksi kyselyssä selvitettiin harrastavatko lapset ja nuoret – mitä, jos harrastavat ja miksi eivät, jos eivät harrasta. Kaupunkitasoiset tulokset ovat saatavilla liitteestä "harrastustoiveiden kuuleminen" ja koulukohtaiset harrastustoiveet ovat nähtävillä liitteestä "Harrastustoiveiden tulokset 1.–9.-lk. kevät 2023".

Toteutuksesta: 1.–3.-luokkalaisten kysely tehtiin luokissa opettajan johdolla. 4.–9.-luokkalaisten kyselyn toteutti harrastustoiminnan ohjaajat luokissa kiertäen. Kuuleminen toteutettiin koulukohtaisesti, jotta tuloksia voidaan hyödyntää harrastussuunnitelman tekemisessä:

- 1.-2.-luokkalaisten oli suppeampi 32 harrastuksen kuvallinen kysely. Samaa kyselyä hyödynnettiin erityisen tuen oppilaiden kanssa.
- 3.-9.-luokkalaisten oli laajempi 78 harrastusvaihtoehdon kysely.

- Ruotsinkielisen koulun oppilaille tehtiin oma ruotsinkielinen kysely.

Lisäksi harrastuskysely antoi todella tärkeätä ja mielenkiintoista dataa harrastuksen esteistä eli syistä, miksi nuoret eivät harrasta. Kyselystä pystyy suodattamaan myös tietoa, mitä lapset ja nuoret, jotka eivät harrasta ovat toivoneet harrastukseksi. Tietoa otetaan huomioon etenkin etsivää harrastustoimintaa tehtäessä sekä harrastustoimintaa järjestettäessä.

Keväällä 2024 toteutetaan toiminnallinen harrastuskysely vaativan erityisen tuen oppilaille. Kyselyn tuloksia hyödynnetään tulevan lukuvuoden harrastussuunnittelussa. Jatkossa harrastuskuulemiset tehdään joka toinen vuosi, seuraavan kerran keväällä 2025.

Onko jokaisella koululla, jolla toimintaa järjestetään, toteutettu lasten ja nuorten kuuleminen?

Kyllä

Onko järjestettävä kerhotoiminta viikoittaista ja säännöllistä?

Kyllä

Millä kielellä suunniteltua toimintaa aiotaan järjestää?

Suomi

Ruotsi

Muu kieli

Millaisia kerhoja aiotaan järjestää?

Kirjallisuus ja lukuharrastus

Kädentaidot

Liikunta

Luonto

Nuorisotyö

Taide ja kulttuuri

Tiede

Tietotekniikka ja e-pelaaminen

Monialaiset kerhot

Uusi kerhokonsepti

Muu

Liitteet

Liitteen nimi	Kuvaus	Lähde
Harrastamisen Lahden malli 24-25_toimijoiden kuvaukset.xlsx		Alkuperäinen asiointi
harrastustoiveiden kuuleminen.pdf		Alkuperäinen asiointi
Harrastustoiveiden tulokset 1.-9.-lk kevät 2023.xlsx		Alkuperäinen asiointi
Hobbyenkät 1-2 våren 2023.pdf		Alkuperäinen asiointi
Hobbyenkät 3-9 våren 2023.pdf		Alkuperäinen asiointi

Asioija

Asioijan etunimi

Seppo

Asioijan sukunimi

Koponen

Asioijan valtuutustieto

Oma ilmoitus valtuudesta yrityksen/yhteisön puolesta asiointiin

